

ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ГЕНДЕРНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Льїна О. О.

Процес виховання в освітніх закладах є важливою передумовою розвитку особистості молодшого школяра. Проблема розвитку особистості у молодшому шкільному віці є традиційною і актуальною у психолого-педагогічній науці. Традиційною, тому що існує велика кількість досліджень саме цієї вікової категорії, а актуальною, оскільки низка психолого-педагогічних проблем залишається недостатньо дослідженою. Саме в молодшому шкільному віці закладаються перші установки, ціннісні орієнтації, формуються зміст і структура мотиваційної сфери, статевої самосвідомості, ціннісне ставлення до родини, взаємин статей, що впливають на подальше життя чоловіка та жінки. Від своєчасності і повноти процесу виховання культури взаємин статей молодших школярів залежить упевненість дітей у собі, цілісність переживань, стійкість ціннісних установок і в остаточному підсумку ефективність спілкування з людьми, ділових і сімейних взаємин.

У сучасних умовах особливого значення й актуальності набуває проблема створення такої виховної системи, яка б забезпечувала формування особистості нового типу, особистості з високим рівнем духовності і культури, умінням творчо мислити, гнучко реагувати на зміни в оточуючій дійсності й самій творити їх. Це вимагає переходу від авторитарно-демократичної системи виховання до системи гуманно-демократичних взаємин.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні деяких елементів гендерної культури молодших школярів.

Дослідження, присвячені гендерному аспекту процесу виховання (С. Бадмаєва, В. Дудукалов, Т. Кузнецов, Т. Машихіна, А. Мудрик, М. Радзівілова, Л. Столярчук та інші), показують, що виховання культури

взаємин статей у дітей відбувається в процесі впливу природи, сім'ї, спілкування з широким колом людей (дорослими і однолітками), під дією засобів масової інформації, літератури, мистецтва, Інтернету, випадкових спостережень.

У дослідженнях вітчизняних науковців розкрито різні аспекти гендерного виховання школярів: О. Богданова, Ю. Бурцева, В. Гоголіна, Д. Ісаєв, В. Каган, В. Колбановський, Д. Колесов, Е. Костяшкін, А. Макаренко, І. М'ягков, В. Петрова, В. Сухомлинський, А. Хріпкова. Певне місце відводиться аналізу гендерного підходу до виховання, формуванню культури міжстатевих взаємостосунків: С. Вихор, Т. Говорун, А. Дем'янчук, О. Каменська, О. Кікінежді, А. Кириліна, Л. Кобелянська, Т. Ковальов, О. Константинова, В. Кравець, І. Мезеря, А. Мудрик, Л. Столярчук, М. Толстих, О. Цокур.

На жаль, питання впровадження гендерного компоненту у виховання можна віднести до найменш розроблених в дослідженнях українських педагогів. на сучасному етапі важливо навчитися не тільки чітко диференціювати особливості гендерного підходу у вихованні, але й вчасно зрозуміти ефективність гендерного виховання і безумовне його значення для гармонійного і повноцінного розвитку молодших школярів і їх практичної діяльності в умовах громадянського суспільства.

Гендерна соціалізація дітей молодшого шкільного віку – це процес і результат загального розвитку хлопчика / дівчинки, обумовлений конкретними соціальними умовами. Виховання дітей молодшого шкільного віку в процесі гендерної соціалізації розглядається як цілеспрямована педагогічна діяльність з розвитку особистості хлопчика / дівчинки, різних сфер індивідуальності (інтелектуальної, мотиваційної, діяльнісної, емоційної) і гендерному вихованню, спрямованому на оволодіння дітьми навичками відповідної гендерної поведінки, культурою взаємин статей, сприяє позитивній гендерній соціалізації.

С. А. Смирнова, І. Б. Котова та ін. зазначають, що гендерний підхід у будь-якій сфері передбачає, що розбіжності у поведінці та вихованні чоловіків і жінок визначаються не стільки їх фізіологічними, біологічними, анатомічними особливостями, скільки соціально-культурними факторами. Такий конструктивістський підхід передбачає подолання негативних гендерних стереотипів: якщо вони не є вродженими, а сконструйовані суспільством, то їх можна змінити, змінюючи свідомість суспільства [5, 74].

Вивчення й аналіз стану проблеми гендерного виховання молодших школярів показали, що, не дивлячись на наявність гендерних досліджень, надзвичайно важливо виявити особливості гендерного виховання учнів початкової школи, де співіснують різні погляди на роль чоловіка та жінки в суспільстві та родині, визначити педагогічні умови гендерного виховання молодших школярів, що потребують подальшої розробки.

Література

1. Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання: науково-метод. Посібник, / І. Д. Бех. – К.: ІЗМН, 1998. – 204 с.
2. Булатова Л. О. Гендерна освіта в вузі. В 2-х ч. Ч. II.: Гендерна педагогіка: навчально-методичний посібник для студентів педагогічних спеціальностей вищих навчальних закладів, / Л. О. Булатова. – Суми: СумДПУ, 2001. – 68 с.
3. Коберник О. М. Організація виховного процесу на засадах проективної педагогіки // Педагогіка і психологія. – К. Педагогічна думка. – 4 (21) 98. – С.74-81.
4. Бабанский Ю. К Педагогика: учеб. пособие для студентов пед. ин-тов / Ю. К. Бабанский, В. А. Слостенин, Н. А. Сорокин и др.; Под ред. Ю. К. Бабанского. – 2-е изд., доп. и перераб. – М.: Просвещение, 1988. – 97 с.
5. Практикум по гендерной психологии / Под ред. И. С. Клециной. – СПб.: Питер, 2003. – 480 с.

Заявка

Прізвище автора (співавтор)	Ільїна
Ім'я	Олена
По батькові	Олексіївна
Місце роботи (навчальний заклад, установа, кафедра)	комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради
Місце навчання (для студентів, магістрантів, аспірантів)	ХНПУ ім.. Г.С. Сковороди
Факультет, курс, група (для студентів)	
Посада	викладач
Науковий ступінь, учене звання	
Науковий керівник (науковий ступінь, звання, ПШБ) для студентів, магістрантів, аспірантів	Попова О.В.
Мобільний телефон	0661709586
Домашня адреса (поштовий індекс)	61054, пров. Загородній, б. 9
e-mail	ilinahelen@rambler.ru
Номер тематичного напрямку	2
Тема доповіді	
Потреба в мультимедійному забезпеченні	
Форма участі в конференції (підкреслити): - усна доповідь; - публікація тез; - усна доповідь та публікація тез - публікація наукової статті.	публікація тез
Потреба у місці для проживання: так, ні	